

Trygghet & Frihet lockar turister

Eva Björklund

Sol, hav, palmer, vänligt folk, men tryggheten kommer först. En av Kubas främsta turistattraktioner är just tryggheten, att kunna röra sig orädd och fri på gator och torg och parker. Det gäller för turister från den våldspräglade amerikanska världsdelen otrygga gator, men även européer som väljer Kuba framför de andra karibiska öarna där våldsbrott är vanligare än t o m i Latinamerika. Våldet där drabbar visserligen inte turister i så stor utsträckning men rädsla och förmaningar hemifrån skrämmar dem från att ta sig ut från turistanläggningarnas avskurna områden eller färdmålen dit de körs med buss.

Kubareportern Fernando Ravensberg skriver i ett reportage i juni om turister som sagt att den största överraskningen är den trygga friheten. Att de kan gå ut när som helst på dygnet och sitta på Maleconmuren mot havet långt in på natten – precis som kubanerna – utan att riskera överfall. De kan knappt tro att det är sant. I USA- och Europaturisternas fall stärks förvåningen av den falska bild av Kuba som de har med sig hemifrån. Deras låga förväntningar gör dem överförtjusta när de upptäcker att de kan röra sig fritt, träffa glada och öppna kubaner, äta på fina restauranger och koppla upp sig på Wifi. Detta finns inte på så många platser i världen.

Än har Kuba dock en bit kvar för att uppnå internationell servicenivå. Så turistministern Manuel Marrero har inbjudit regeringsdepartementet för att samordna insatserna, se över

transporter och effektivitet från flygplats och hamnar, tull, passkontroll, transporter i städerna och mellan, utflyktsmål – historiska, stadsmässiga, naturparker mm – service och underhållning som teater, musik, dansställen, barer och klubbar, som behöver marknadsföras så att turisterna upptäcker dem. Det är annars inte så lätt för de oinsatta.

Havanna ska inte gentrifieras

Manuel E. Yepe

Ett tecken på att nyliberalismen är världsomspännande är fastighetsspekulationen, som grundar sig på den nyliberala drömmen om lättfångad rikedom i den kapitalistiska världen. Var som helst kan vi stöta på en överdådig byggnad med några få praktfulla lägenheter eller lyxiga varuhus, där det tidigare funnits anspråkslösa byggnader med bostäder och små butiker.

Detta kapitalistiska fenomen kallas ”gentrifiering” (från engelska ”gentry”, herrskapsfolk, övre medelklass) - förädling, förfining. Det drabbar nergångna kvarter och grannskap som ersätts med vackra byggnader och rum, som en del blir stolta över, även om andra, som oroar sig för vad som hänt med dem som bodde där förr, får samvetsqual.

Jag kommer ihåg att jag pratade med Eusebio Leal om detta redan för ganska länge sedan, då han var en ung drömmare som började arbeta som medhjälpare till Havanna gamla legendariska stadsantikvarie Emilio Roig de Leuchsenring 1938-1964.

Eusebio gick in med själ och hjärta som lärjunge till Emilio, och blev hans efterträdare, som gav sig i kast med den svåra uppgiften att övertyga alla som måste övertygas om att Gamla Havanna måste räddas. Med sin kunskap, engagemang och begåvning fungerade han som både

projektledare, byggledare, pedagog och diplomat. Han värvade landets högsta ledning för saken, innefattande Fidel Castro som gav detta jätteprojekt sitt stöd.

1982 förklarade Unesco Gamla Havanna som Världsarv, vilket drev på projektet som blev ett föredöme för hållbar lokal utveckling. Det handlade inte bara om att rädda arkitektoniska och stadsbyggnadsvärden, utan om att fylla på och utveckla potentiella kulturella, ekonomiska och sociala värden i en deltagande grannskapsprocess för att säkra de sociala och ekonomiska framsteg som folket gjort genom den socialistiska revolutionen.

Restaureringsprocessen har på djupet påverkat befolkningen som deltagit med eget engagemang och arbete och skapat sig en ny insikt om stadens värden och möjligheterna att återuppliva dem.

Genom att restaurera gamla hotell, skapa vandrarhem och restauranger, kaféer, butiker och hantverk av olika slag, så har också gatulivet utvecklats och stadsdelens historiska karaktär förstärkts. Gamla Havanna har inte gentrifierats. Dess befolkning har bidragit till dess världsberömmelse med sina traditioner, gästfrihet, storsinhet och solidaritet som kommer att ta hand om denna för var dag allt vackrare och gemytliga stad.

Intervju med Eusebio Leal, se sid 4